

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 344/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť P. F., K., zastúpeného obchodnou spoločnosťou G. s. r. o., K., v mene ktorej koná advokát JUDr. I. T., vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu záujmu maloletého dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva dieťaťa oddeleného od jedného rodiča udržiavať osobné vzťahy a pravidelný priamy styk s obidvoma rodičmi podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na rovnosť mužov so ženami podľa čl. 23 Charty základných práv Európskej únie a práva nadviazať a udržiavať vzájomný pravidelný styk s dieťaťom podľa čl. 4 ods. 1 Dohovoru o styku s deťmi rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP/272/2012-136 z 27. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2013 doručená sťažnosť P. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, práva na spravodlivé prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 14 ods. 1 dohovoru, práva na ochranu záujmu maloletého dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva dieťaťa oddeleného od jedného rodiča udržiavať osobné vzťahy a pravidelný priamy styk s obidvoma rodičmi podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na rovnosť mužov so ženami podľa čl. 23 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práva nadviazať a udržiavať vzájomný pravidelný styk s dieťaťom podľa čl. 4 ods. 1 Dohovoru o styku s dieťaťom rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoP/272/2012-136 z 27. marca 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 25 P/36/2012 z 28. júna 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) bol zamietnutý návrh otca na úpravu striedavej starostlivosti k maloletej N. Š. a súčasne bol matke udelený súhlas na vycestovanie s maloletou do Š. Okresný súd súčasne zmenil rozsudok okresného súdu č. k. 27 P 267/2009-49 zo 16. apríla 2010 vo výroku o povinnosti sťažovateľa prispievať na výživu maloletej, ako aj rozsudok okresného súdu

sp. zn. 27 P 153/2010 z 15. júna 2010, ktorým bol upravený styk sťažovateľa s maloletou tak, aby zohľadňoval vycestovanie maloletej s matkou, a matke uložil povinnosť štvrtročne písomne informovať sťažovateľa o zdravotnom stave, školských výsledkoch, mimoškolských aktivitách a každej zmene bydliska maloletej. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľ poukazuje na dĺžku konania, ktoré od doručenia návrhu matky okresnému súdu do vydania napadnutého rozsudku malo trvať 15 mesiacov, a súčasne spochybňuje skutkový stav, z ktorého všeobecné sudy vychádzali. Namíeta aj nesprávne právne posúdenie jeho návrhu na striedavú starostlivosť a v tejto súvislosti aj na tú časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktorá sa návrhu na úpravu striedavej starostlivosti týka. Pritom poukazuje aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1206/09, z ktorého v sťažnosti cituje podľa jeho názoru v danom prípade relevantné právne vety.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci vydal rozhodnutie, ktorým vysloví, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP/272/2012 z 27. marca 2013 bolo porušené „*právo na rešpektovanie svojho rodinného života podľa článku VIII ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na spravodlivé prejednanie veci článku VI ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na užívanie rodičovských práv bez diskriminácie na pohlaví podľa článku XIV ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na rovnosť mužov so ženami podľa článku 23 Charty základných práv Európskej únie, právo na rodičovstvo podľa článku 41 ods. 1 Ústavy SR, právo na starostlivosť a výchovu svojho dieťaťa podľa článku 41 ods. 1 Ústavy SR, právo dieťaťa, oddeleného od jedného rodiča, udržiavať osobné vzťahy a pravidelný priamy styk s obidvoma z nich, právo na ochranu záujmu maloletého dieťaťa podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, právo na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa článku 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, právo nadviazať a udržiavať vzájomný pravidelný styk s dieťaťom podľa článku 4 ods. 1 Dohovoru o výkone styku s dieťaťom*“, napadnutý

rozsudok zruší, sťažovateľovi prizná finančné zadost'učinenie 5 000 € a krajskému súdu uloží povinnosť zaplatiť úhradu trov konania.

Sťažovateľ súčasne pre prípad prijatia sťažnosti žiada aj o vydanie rozhodnutia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu s odôvodnením, že matka dosiaľ s maloletou do Š. nevycestovala, a napriek tomu sťažovateľovi neumožňuje styk s maloletou.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K sťažovateľom namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra EŠLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Krajský súd v rozsudku č. k. 7 CoP/272/2012-136 z 27. marca 2013 dospel k záveru, že „súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 132 O. s. p. vyhodnotil dôkazy, každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal so všetkými námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a otec ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie. Odvolací súd po zohľadnení všetkých relevantných skutočností dospel k totožnému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, že matka má najlepšie predpoklady pre riadny výkon osobnej starostlivosti o mal. N., ktorú zabezpečuje už od jej narodenia a ktorá nebola spochybnená ani šetrením kolízneho opatrovníka. Matka má zabezpečené pracovné podmienky v zahraničí, nakoľko v mieste bydliska sa jej nepodarilo nájsť si zamestnanie, v zahraničí má vyriešenú otázku bývania a starostlivosti o maloletú a v konaní neboli preukázané žiadne skutočnosti, pre ktoré by vycestovanie maloletej bolo v rozpore s jej záujmami, správne konajúci súd udelil matke súhlas na vycestovanie mal. N. s jej matkou do Š. Správne konajúci súd rozhodol aj o zvýšení výživného s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletej, ako aj na potencionálny príjem otca vzhľadom na jeho dosiahnuté vzdelanie a okolnosti. Že otec od zániku mandátnej zmluvy od 23. 8. 2011 so spoločnosťou L. a. s. B. neriešil otázku zamestnania z dôvodu príslubu zamestnania sa v tejto spoločnosti a preto správne konajúci súd túto skutočnosť posúdil ako takú, že otec sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania a príjmu, pričom svoj príjem mohol riešiť založením živnosti a podnikaním v realitnej oblasti, v ktorej vykonával prácu aj v minulosti. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý zaraďuje majetkové pomery povinného medzi všeobecné podmienky určenia rozsahu vyživovacej povinnosti a tiež rozšíril východiská na zistenie takzvanej potencionality príjmov. Princíp potencionality má prednosť pred princípom fakticky aj v prípade, ak povinný berie na seba neprimerané riziká, ktoré zahrňujú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného. Vychádzajúc

z tohto zákonného ustanovenia, pri určení výživného bude rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje preto, že svoje schopnosti riadne nevyužíva, zmenil výhodnejšie zamestnanie bez dôležitého dôvodu, stratil zamestnanie vlastným zavinením alebo sa vzdal majetkového prospechu. Odvolací súd je toho presvedčenia, že je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu maloletej zvýšeným výživným zohľadňujúc jeho komplexnú životnú úroveň, pretože je majiteľom nehnuteľnosti, motorového vozidla, so zabezpečením jeho osobných potrieb mu vypomáhajú rodičia. Odvolací súd poukazuje na ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom považuje za ich prvoradú zákonnú povinnosť, ako aj na ods. 5 tohto zákonného ustanovenia, v ktorom je výslovne uvedené, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Podľa tohto zákonného ustanovenia je rodič povinný rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené a rovnako je povinný využívať všetky svoje schopnosti a možnosti na zabezpečenie dostatočného príjmu na to, aby si mohol vyživovaciu povinnosť k dieťaťu plniť v čo najväčšom rozsahu. Odvolací súd poznamenáva, že stabilné výchovné prostredie vytvorené matkou a jej osobná starostlivosť o mal. N. nespochybnená ani kolíznym opatrovníkom, je rozhodne v záujme maloletej aj so zreteľom na zabezpečenie kontinuálnej starostlivosti a neboli zistené žiadne skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že zverením maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov budú lepšie zaistené potreby dieťaťa aj s prihliadnutím na okolnosť, že otec je bez príjmu a so zabezpečením jeho nevyhnutných potrieb mu musia vypomáhať rodičia, preto správne rozhodol súd prvého stupňa, pokiaľ povolil maloletej vycestovať so svojou matkou, ktorá má vytvorené všetky pracovné aj bytové podmienky v zahraničí a navyše počas výkonu práce má zabezpečenú starostlivosť o maloletú blízkymi príbuznými, teda výchova aj výživa maloletej bude zabezpečená po každej stránke a správne konajúci súd vzhľadom na zmenu pomerov u maloletej aj pobyt v zahraničí rozšíril aj jej styk s otcom po oznámení matkou obdobia prázdnin v mieste pobytu maloletej a zároveň rešpektovania čo najširšieho styku otca s maloletou tak, aby nezanikli citové vzťahy medzi nimi.

Pretože rozsudok súdu prvého stupňa splňa základné právne náležitosti, najmä zrozumiteľnosť, určitosť a jasnosť a je logickým a právnym vyústením priebehu a výsledkov prvostupňového konania, jeho odôvodnenie je presvedčivé a odvolací súd sa s ním v plnom

rozsahu stotožňuje, potvrdil ho ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. a podľa § 219 ods. 2 O. s. p. na zdôraznenie jeho správnosti ho iba doplnil o ďalšie dôvody.“.

Vzhľadom na stotožnenie sa krajského súdu s rozsudkom okresného súdu ústavný súd pre účely posúdenia ústavnej konformnosti napadnutého rozsudku pripája aj citáciu právnych záverov rozsudku okresného súdu č. k. 25 P/36/2012-94 z 28. júna 2012:

„Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že od poslednej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej N. rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 27 P 267/2009-49 došlo k zmene pomerov, u maloletej N. sa zvýšili výdavky v súvislosti s jej výchovou, výživou, nakoľko v čase poslednej úpravy maloletá N. mala 9 mesiacov, v dôsledku vyššieho veku vzrástli náklady na jej výchovu a výživu. Nedošlo k zmene na strane príjmových pomerov na strane oboch rodičov, nakoľko matka je naďalej poberateľkou rodičovského príspevku a otec poberateľom dávok v hmotnej núdzi.

Medzi rodičmi maloletej nedošlo k dohode o výkone rodičovských práv v otázke striedavej starostlivosti a vycestovaní maloletej do zahraničia s matkou.

Z vykonaného dokazovania mal súd matkou za preukázané, že matka má zabezpečené podmienky pre výchovu maloletej N. v zahraničí a to tak pracovné podmienky, ako aj má vyriešenú otázku bývania a starostlivosti o maloletú. Nakoľko v konaní neboli súdom preukázané žiadne skutočnosti, pre ktoré by vycestovanie maloletej N. bolo v rozpore s jej záujmami, súd udelil súhlas matke na vycestovanie maloletej N. s matkou do Š.

Pri rozhodnutí o zmene výšky výživného pôvodného rozhodnutia súdu súd prihliadal na odôvodnené potreby maloletej, ako aj prihliadal na potencionálny príjem otca vzhľadom na jeho dosiahnuté vzdelanie. Okolnosť, že otec odo dňa zániku mandátnej zmluvy od 23. 8. 2011 so spoločnosťou L. a. s. B. neriešil otázku zamestnania z dôvodu prísľubu zamestnania sa v tejto spoločnosti, súd posúdil ako skutočnosť, že otec sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania príjmu, pričom svoj príjem mohol riešiť tak založením živnosti a podnikaním v realitnej oblasti, v ktorej vykonával prácu už aj v minulosti. Súd vychádzajúc teda z dosiahnutého vzdelania otca, ako aj doterajšej praxe vychádzal z jeho potencionálneho príjmu minimálne vo výške 500,- Eur mesačne, nevyhnutných výdavkov otca, odôvodnených potrieb maloletej N.,

pričom zvýšil výživné zo strany otca na maloletú N. na sumu 75,- Eur mesačne prihliadnuc na výdavky otca a matkou uvedené odôvodnené potreby dieťaťa a vzhľadom na súdom určený styk v zahraničí (náklady na cestovné, ubytovanie, stravovanie v zahraničí).

Súd vzhľadom na zmenu pomerov u maloletej a jej pobytu v zahraničí rozhodol o zmene úpravy styku otca s maloletou tak ako je uvedené vo výroku o rozsudku, pričom pri určení rozsahu styku súd vychádzal z matkou oznámeného obdobia prázdnin v mieste pobytu maloletej vo Š. a pri rešpektovaní čo najširšieho styku otca s maloletou tak aby nezanikli citové väzby medzi maloletou a rodičom.

Súd návrh otca na úpravu striedavej starostlivosti zamietol vzhľadom na vyjadrenie kolízneho opatrovníka ohľadne komunikácie rodičov, ktorá je základným predpokladom pri úprave striedavej starostlivosti, ako aj vzhľadom na povolenie vycestovania maloletej do zahraničia s matkou.“

Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že vo vzťahu k právu zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ v podstatnom namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na úpravu striedavej starostlivosti k maloletej dcére. Ústavný súd však po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že ho z hľadiska dodržania základných ústavnoprocených princípov nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Krajský súd po konštatácii vecnej správnosti a stotožnení sa s odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu pripojil v odôvodnení svojho rozsudku ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti potvrdzovaného rozsudku okresného súdu. Krajský súd tak postupoval v súlade s § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), k čomu ústavný súd v zhode so svojou ustálenou judikatúrou poznamenáva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). V nadväznosti na uvedené ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, keďže prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 350/09).

Krajský súd podľa názoru ústavného súdu dostatočne objasnil dôvody, z ktorých napadnutý rozsudok vychádza, a úvahy, akými sa pri jeho vydaní riadil. Právny názor krajského súdu, že neboli zistené žiadne skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že by zverením maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov boli zaistené potreby maloletého dieťaťa a lepšie, je ústavne udržateľný a dostatočne odôvodnený. Uvedený právny záver totiž podoprel zistením, že sťažovateľ je bez príjmu a so zabezpečením jeho potrieb mu musia vypomáhať rodičia, ako aj zistením, že matka má v zahraničí vytvorené všetky podmienky na to, aby bola výchova a výživa maloletej zabezpečená po každej stránke. Krajský súd teda svoje závery odvodil zo skutkových zistení charakterizujúcich životnú situáciu obidvoch rodičov a perspektívy jej ďalšieho vývoja. Konajúce súdy pritom dbali aj na zachovanie možnosti styku sťažovateľa s maloletou, keď síce zamietli jeho návrh na úpravu striedavej starostlivosti, súčasne však upravili podmienky a rozsah styku maloletej s otcom tak, aby v medziach možností vyplývajúcich z dlhodobého pobytu matky v zahraničí súdom upravený styk nevedol k zániku citových vzťahov medzi maloletou a sťažovateľom.

Ani argumenty sťažovateľa spochybňujúce skutkový stav, ku ktorému všeobecné súdy vykonaným dokazovaním dospeli, nesvedčia o zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že obsahom označeného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, I. ÚS 3/97).

Pokiaľ ide o namietanú dĺžku súdneho konania, ktorá by mohla signalizovať prípadné porušenie práva na prejednanie záležitosti sťažovateľa v primeranej lehote (uvedené právo je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd poznamenáva, že odvolacie konanie krajského súdu bolo právoplatne skončené 9. apríla 2013, avšak sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až 10. júna 2013, t. j. v čase, keď porušovanie tohto práva krajským súdom už netrvalo, a teda konanie o jeho sťažnosti nie je v tomto smere spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd vo vzťahu k týmto právam poskytuje (mutatis mutandis I. ÚS

6/03, III. ÚS 248/08, III. ÚS 93/2010). Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu totiž podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

Vzhľadom na opísané dôvody ústavný súd považuje napadnutý rozsudok krajského súdu z pohľadu namietaného zásahu do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za ústavne akceptovateľný. Keďže ústavný súd nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému rozsudku krajského súdu umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia označeného práva, vyhodnotil v tejto časti sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

2. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy, základného práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 14 ods. 1 dohovoru, práva na ochranu záujmu maloletého dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva dieťaťa oddeleného od jedného rodiča udržiavať osobné vzťahy a pravidelný priamy styk s obidvoma rodičmi podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na rovnosť mužov so ženami podľa čl. 23 charty rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu a na základe zákona.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práva slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi orgánmi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 9 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty... uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty... vynaložia všetko úsilie, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia, alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí byť pritom záujem dieťaťa.

Podľa čl. 23 charty rovnosť medzi ženami a mužmi musí byť zabezpečená vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania práce a odmeňovania.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v časti týkajúcej sa uvedených práv obsahuje formálne nedostatky, keďže v jej petite sťažovateľ pri práve dieťaťa oddeleného od jedného rodiča udržiavať osobné vzťahy a pravidelný styk s obidvoma z nich neuvádza čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (označenie tohto článku vyplýva len z odôvodnenia sťažnosti) a pri „práve“ na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa neuvádza čl. 18 ods. 1

Dohovoru o právach dieťaťa (ale nesprávne uvádza, že toto právo je zaručené čl. 9 ods. 3). Ústavný súd si tiež všimol, že nesprávnym odsekom čl. 41 ústavy bolo označené aj právo na starostlivosť a výchovu dieťaťa, ktoré nezaručuje odsek 1 ale odsek 4 čl. 41 ústavy. Sťažnosť pritom okrem opisu skutkových okolností prípadu a následného uvedenia znenia jednotlivých článkov ústavy, dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa neobsahuje žiadnu argumentáciu odôvodňujúcu prípadné porušenie týchto práv. Napriek týmto formálnym nedostatkom ústavný súd preskúmal prípadné porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu.

V súvislosti s namietaným porušením uvedených práv ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru (ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práva vyplývajúce z čl. 3 ods. 1 a čl. 9 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy zaručené v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princípov, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že nenachádza žiadnu vecnú súvislosť medzi sťažovateľom napadnutým rozsudkom a označenými právami, keďže podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu nezasahuje do práva sťažovateľa na rodinný život podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru (sťažovateľa nevyučuje zo styku s maloletou a upravuje podmienky jeho starostlivosti o maloletú, aj keď v inej podobe, akej sa sťažovateľ domáhal) a už vôbec nejaví známky diskriminácie sťažovateľa na základe pohlavia (čl. 14 ods. 1 dohovoru), keďže k zamietnutiu jeho návrhu na úpravu striedavej starostlivosti viedli všeobecný súd dôvody založené na skutkových zisteniach o lepších predpokladoch matky zabezpečiť starostlivosť o maloletú. Z rovnakých dôvodov niet podľa ústavného súdu žiadnej príčinnej súvislosti medzi rozsudkom krajského súdu a obsahom základného

práva na rodičovstvo a základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu (čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy).

Vzhľadom na skutočnosť, že Dohovor o právach dieťaťa zaručuje práva dieťaťu ako každej ľudskej bytosti mladšej ako osemnásť rokov (čl. 1 Dohovoru o právach dieťaťa), je podľa názoru ústavného súdu vylúčená možnosť, aby napadnutým rozsudkom boli porušené sťažovateľom označené práva vyplývajúce z čl. 3 ods. 1, čl. 9 ods. 3 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

Napokon vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 23 charty ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že ide o právo, ktoré nie je na vec sťažovateľa aplikovateľné. Zo znenia čl. 51 ods. 1 charty, ako aj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozsudok z 13. júna 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609, alebo rozsudok z 18. decembra 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493) totiž jednoznačne vyplýva, že povinnosť členských štátov rešpektovať práva vymedzené v práve Európskej únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak ide o konanie v rámci pôsobnosti Európskej únie (m. m. IV. ÚS 154/2012). Keďže v danom prípade nešlo o takéto konanie, je vylúčené, aby ústavný súd posudzoval prípadný zásah napadnutého rozsudku do práva zaručeného čl. 23 charty.

Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia týchto sťažovateľom označených práv, už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel v tejto časti sťažnosti k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti. Preto bola sťažnosť odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K sťažovateľom namietanému porušeniu práva nadviazať a udržiavať vzájomný pravidelný styk s dieťaťom podľa čl. 4 ods. 1 Dohovoru o styku s dieťaťom rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 4 ods. 1 Dohovoru o styku s deťmi dieťa a jeho rodičia majú právo nadviazať a udržiavať vzájomný pravidelný styk.

V súvislosti s namietaným porušením práva vyplývajúceho z Dohovoru o styku s deťmi (sťažovateľ nesprávne uvádza že ide o Dohovor o výkone styku s deťmi) ústavný súd predovšetkým zistil, že tento dohovor podpísaný 15. mája 2003 v Štrasburgu niektorými členskými štátmi Rady Európy nebol od jeho uzavretia Slovenskou republikou podpísaný, ratifikovaný a ani vyhlásený spôsobom ustanoveným zákonom.

Ďalej z čl. 1 Dohovoru o styku s deťmi ústavný súd zistil, že jeho predmetom je stanovenie všeobecných zásad na vydávanie rozhodnutí o styku, stanovenie vhodných ochranných nástrojov a záruk na zabezpečenie riadneho uplatňovania styku a okamžitého vrátenia detí po uplynutí doby styku a zavedenie spolupráce medzi ústrednými orgánmi, justičnými orgánmi a inými orgánmi s cieľom propagovať a zlepšovať styk medzi deťmi a ich rodičmi. Uvedený dohovor teda nezaručuje žiadne ľudské práva a základné slobody, ktorých porušenie napadnutým rozsudkom by mohol ústavný súd skúmať v rámci právomoci vyplývajúcej z čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

S prihliadnutím na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (najmä odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júla 2013